

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

EESK 535. PLENĀRSESIJA – EESK 60. GADADIENA, 23.5.2018.–24.5.2018.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu

- a) “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai “Preču tiesību aktu kopums. Stiprināt uzticēšanos vienotajam tirgum””

(COM(2017) 787 final)

- b) “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz noteikumus un procedūras attiecībā uz Savienības saskaņošanas tiesību aktu par produktiem atbilstību un izpildi un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 305/2011, (ES) Nr. 528/2012, (ES) 2016/424, (ES) 2016/425, (ES) 2016/426 un (ES) 2017/1369 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/42/EK, 2009/48/EK, 2010/35/ES, 2013/29/ES, 2013/53/ES, 2014/28/ES, 2014/29/ES, 2014/30/ES, 2014/31/ES, 2014/32/ES, 2014/33/ES, 2014/34/ES, 2014/35/ES, 2014/53/ES, 2014/68/ES un 2014/90/ES”

(COM(2017) 795 final – 2017/0353 (COD))

- c) “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par citā dalībvalstī likumīgi tirgotu preču savstarpēju atzīšanu”

(COM(2017) 796 final – 2017/0354 (COD))

(2018/C 283/03)

Ziņotājs: **Jorge PEGADO LIZ**

Apspriešanās

a) Eiropas Komisija, 12.2.2018.

b) Padome, 31.1.2018.

Eiropas Parlaments, 5.2.2018.

c) Eiropas Parlaments, 5.2.2018.

Padome, 6.2.2018.

Juridiskais pamats

a) Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants

b) Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants

c) Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants

Atbildīgā specializētā nodaļa

Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa

Pieņemts specializētās nodaļas sānāksmē

27.4.2018.

Pieņemts plenārsesijā	23.5.2018.
Plenārsesija Nr.	535
Balsojuma rezultāts	184/2/5
(par/pret/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atzinīgi vērtē Komisijas paveikto milzīgo, vajadzīgo, sarežģīto un atbalstāmo darbu saistībā ar izskatāmo pasākumu kopumu, un pauž nožēlu vienīgi par pārāk lielo “elastību” vairākos noteikumos, kas nodrošina dalībvalstīm pārmērīgu rīcības brīvību un neļauj izmantot stingrākas kontroles iespējas.

1.2. EESK uzskata, ka izskatāmajiem priekšlikumiem izvēlētie juridiskie pamati, kā arī to subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtējums ir derīgi un ka izraudzītie juridiskie instrumenti ir vispiemērotākie, lai sasniegtu izvirzītos mērķus.

1.3. Komiteja ar neizpratni konstatē, ka Komisija nav skaidri norādījusi, kas noticis ar 2013. gada priekšlikumu regulai par ražojumu uzraudzību, jo ir zināms, ka tas nav pieņemšanas procesā un ka atsevišķi tā noteikumi pārklājas ar izskatāmā priekšlikuma noteikumiem.

1.4. Komisija arī nepaskaidro, kāpēc tās priekšlikumus nepapildina jauns regulējums par produktu vispārējo drošību, kas garantētu, ka visiem produktiem neatkarīgi no to īpašībām piemēro atjauninātu un efektīvāku regulējumu.

1.5. Turklāt EESK uzskata, ka pašreizējā priekšlikumā būtu jāparedz noteikums, kas pastiprinātu dalībvalstu pienākumu veikt tirgus uzraudzību, jo īpaši pienākumu iesniegt Komisijai ceturkšņa ziņojumus par veiktajām darbībām un pārbaudēm.

1.6. EESK vēlas uzsvērt, ka vispārīgajos tirgus uzraudzības principos ir obligāti jāiekļauj piesardzības princips, lai tas būtu galvenais saistīto lēmumu elements visos gadījumos, kad ir pamats domāt, ka ir jāaizsargā patērētājs un vide – pat tad, ja nav pārliecinošu zinātnisku pierādījumu par to, ka produkts var kaut kādā veidā apdraudēt patērētāju vai vidi.

1.7. Tā kā nav nevienas atsaucies uz piesardzības principu, EESK uzsver, ka ir jāprecizē, ka pierādīšanas pienākums vienmēr ir ekonomikas dalībniekiem, lai viņi nevarētu uzstāt, ka iestādēm ir jāparāda, ka produkts nav drošs vai rada kādu citu apdraudējumu.

1.8. EESK uzskata, ka prioritāri ir jāparedz ne tikai tas, ka Eiropas Komisijai ir pienākums iesniegt periodiskus ziņojumus par RAPEX sistēmu (ātrās ziņošanas sistēma par bīstamiem pārtikas produktiem), bet arī tas, ka patērētājiem, uzņēmumiem un tos pārstāvošajām organizācijām ir pieejama plašāka informācija nekā sabiedrībai.

1.9. EESK arī uzskata, ka šai regulai vajadzētu būt tiesību aktam, kurā apkopotu visi ar ES ātrās ziņošanas sistēmu saistītie noteikumi, to skaitā definīcija, kontaktpunkti, informācijas apmaiņas kārtība un procedūras, ārējās struktūras, kuras var iesaistīties šajā mehānismā, tostarp patērētāju aizsardzības organizācijas, kā arī paziņošanas noteikumi.

1.10. Turklāt EESK uzsver, ka ir jānostiprina Eiropas kopējā muitas stratēģija, lai nodrošinātu materiālo resursu un cilvēkresursu optimālu izmantošanu nolūkā ieviest izskatāmajā priekšlikumā paredzētos pasākumus, un šajā saistībā iesaka pastiprināt nolīgumus par savstarpējo palīdzību ar visiem tirdzniecības partneriem, tostarp ar PTO un saistībā ar nesen noslēgtajiem partnerības nolīgumiem ar Japānu un Kanādu.

1.11. Komiteja arī uzsver, ka ir vajadzīga tālejoša politika, kas dalībvalstīm ļauj sadarboties informācijas apmaiņas jomā, lai būtu iespējams ātrāk reaģēt gadījumos, kad preces lietošanas laikā ir radušās smagas nevēlamas sekas.

1.12. Attiecībā uz ES veikto novērtējumu par produktiem, kuri ir pārbaudīti tās teritorijā un uz kuriem attiecas saskaņošanas tiesību akti, EESK skatījumā ir ļoti svarīgi, lai Eiropas Komisijai, neskarot valstu iestāžu īpašās kompetences jomas, būtu pilnvaras novērtēt dalībvalstu īstenotos pasākumus saistībā ar saskaņošanas politiku.

1.13. Turklāt EESK uzskata, ka izskatāmajā priekšlikumā būtu jāņem vērā jautājums par uzraudzību tirgū, kurā tirdzniecība notiek ar tiešsaistes platformu starpniecību, kā arī jāizvērtē jauni riski patērētājiem, kuri izmanto internetam pieslēgtas ierīces (*Internet-connected Devices*).

1.14. Visbeidzot, EESK aicina iekļaut noteikumus, ar kuriem paredzēts izveidot Eiropas datubāzi par miesas bojājumiem, kas ietvertu visu veidu traumas, un šādas Eiropas mēroga datubāzes izveides nolūkā iesaka paredzēt juridisku pamatu, saskaņā ar kuru Komisija sniegtu atbalstu datu vākšanas koordinācijai dalībvalstīs un šādas datubāzes efektīvai darbībai.

1.15. Nobeigumā EESK iesaka Komisijai ņemt vērā šā atzinuma sadaļā “Īpašas piezīmes” izklāstītos ieteikumus un attiecīgi grozīt atsevišķus pantus Komisijas ierosinātajos dokumentos.

2. Preču tiesību aktu kopuma mērķi

2.1. Vispārīgie mērķi

2.1.1. Preču tiesību aktu kopuma galveno vispārīgo mērķi Komisija noteikusi paziņojumā ⁽¹⁾, kas ir šīs iniciatīvas pirmais elements, proti, nodrošināt “visiem iesaistītajiem – plašai sabiedrībai, darba ņēmējiem, patērētājiem, uzņēmumiem un iestādēm – (...), ka viņi var darboties un iegādāties drošus produktus pārredzamā un godīgā vidē, kur noteikumi ir vienādi piemērojami visiem”.

2.1.2. Šajā nolūkā Komisija uzskata, ka vajadzēs nekavējoties novērst divas strukturālās nepilnības, kas joprojām pastāv vienotajā preču tirgū, lai tas varētu izmantot visu savu potenciālu un iegūt patērētāju, uzņēmumu un publiskās pārvaldes iestāžu uzticību.

2.1.3. Pirmā nepilnība ir saistīta ar ES saskaņoto noteikumu faktisko īstenošanu produktu drošības jomā.

2.1.4. Otrā nepilnība attiecas uz produktiem, kuriem nepiemēro vai tikai daļēji piemēro ES saskaņotos noteikumus produktu drošības jomā. Šādus produktus var uzskatīt par drošiem un sabiedrības interesēm atbilstošiem vienā dalībvalstī, bet tiem var būt apgrūtināta piekļuve citas dalībvalsts tirgum.

2.1.5. Lai novērstu abas minētās nepilnības, Komisija ir ierosinājusi priekšlikumu, kuru veido divas likumdošanas iniciatīvas, ko papildina vairāki citi pasākumi.

2.1.5.1. Pirmās likumdošanas iniciatīvas mērķis ir nostiprināt produktiem piemērojamo ES noteikumu ievērošanu un izpildi, savukārt otrās iniciatīvas mērķis ir reorganizēt un veicināt savstarpējās atzīšanas principa piemērošanu vienotajā tirgū.

2.1.5.2. Papildu pasākumi ir šādi:

a) ziņojums par Direktīvas (ES) 2015/1535, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā, darbību no 2014. līdz 2015. gadam ⁽²⁾;

b) ziņojums par Regulas (EK) Nr. 765/2008 īstenošanu ⁽³⁾.

2.2. Konkrētie mērķi

2.2.1. Iniciatīvās izvirzīti šādi konkrētie mērķi:

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0787&from=LV>

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52017DC0788&qid=1519385332001>

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1519385589015&uri=CELEX:52017DC0789>

a) *Priekšlikums par atbilstību*

2.2.2. Attiecībā uz pirmo likumdošanas iniciatīvu, proti, priekšlikumu regulai, ar ko paredz noteikumus un procedūras attiecībā uz Savienības saskaņošanas tiesību aktu par produktiem atbilstību un izpildi⁽⁴⁾ (turpmāk – “priekšlikums par atbilstību”), mērķis ir radīt uzticību ES noteikumu produktu jomā izpildei un šajā nolūkā:

a) pārdomāti nodrošināt noteikumu faktisku izpildi vienotā tirgū bez robežām;

b) un nodrošināt tiesību aktu izpildi pie ārējām robežām.

2.2.3. Galvenie konkrētie mērķi ir šādi:

a) konsolidēt pašreizējo tirgus uzraudzības darbību regulējumu;

b) mudināt vairāku dalībvalstu tirgus uzraudzības iestādes īstenot kopīgas darbības;

c) uzlabot informācijas apmaiņu un veicināt tirgus uzraudzības programmu koordināciju;

d) izveidot spēcīgāku satvaru kontroles darbībām attiecībā uz produktiem, ko ievieš Savienības tirgū, un tirgus uzraudzības iestāžu un muitas dienestu labākai sadarbībai.

b) *Priekšlikums par atzīšanu*

2.2.4. Attiecībā uz otro likumdošanas iniciatīvu, proti, priekšlikumu regulai par citā dalībvalstī likumīgi tirgotu preču savstarpēju atzīšanu⁽⁵⁾ (turpmāk – “priekšlikums par atzīšanu”), mērķis ir nodrošināt efektīvu un iedarbīgu savstarpējās atzīšanas principa piemērošanu un šajā nolūkā:

a) nodrošināt labu savstarpējās atzīšanas principa darbību;

b) pastiprināt sadarbību un uzticību;

c) nodrošināt labu iekšējā tirgus darbību nesaskaņoto produktu jomā.

2.2.5. Šā priekšlikuma galvenais konkrētais mērķis ir uzlabot savstarpējās atzīšanas darbību, ierosinot vairākus pasākumus nolūkā garantēt esošo no savstarpējās atzīšanas principa izrietošo tiesību un pienākumu ievērošanu, jo īpaši izmantojot šādus pasākumus:

a) savstarpējās atzīšanas darbības jomas precizēšana, skaidri nosakot, kad tā ir piemērojama;

b) pašdeklarācijas ieviešana, lai būtu vieglāk parādīt produktu, kas jau tiek likumīgi tirgot, un problēmu risināšanas sistēmas ieviešana, lai izskatītu lēmumus, kuri liedz vai ierobežo piekļuvi tirgum;

c) administratīvās sadarbības noteikšana un IT rīka ieviešana, kas ļauj uzlabot saziņu, sadarbību un uzticēšanos valstu iestāžu vidū un tādējādi sekmēt savstarpējās atzīšanas darbību.

c) *Papildu dokumenti*

2.2.6. Komisija papildus iesniedz divus ziņojumus, uz kuriem balstīti tās tiesību aktu priekšlikumi, proti:

2.2.7. Komisijas ziņojums par Direktīvas (ES) 2015/1535 (jeb Pārredzamības direktīvas) darbību no 2014. līdz 2015. gadam⁽⁶⁾, kura galvenie secinājumi ir šādi:

a) tā ir lietderīga pārredzamības, administratīvās sadarbības un vienotā tirgus tehnisko šķēršļu novēršanas līmenī – to aplicina ieinteresēto personu lielā interese par paziņošanas procedūru, kas ļauj noteikt jomas, kurās varētu būt iespējama saskaņošana ES līmenī;

b) procedūras piemērošanu tomēr vēl var uzlabot, jo īpaši attiecībā uz atsevišķu dalībvalstu paziņojumu skaitu un to paziņošanas pienākumu ievērošanu;

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM%3A2017%3A0795%3AFIN>

⁽⁵⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017PC0796&from=LV>

⁽⁶⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52017DC0788&qid=1519385332001>

- c) lielāks paziņojumu skaits un dalībvalstu aktīvāka dalība procedūrā veicinātu jaunu tehnisko šķēršļu novēršanu un sistēmisku problēmu konstatēšanu katrā dalībvalstī un Eiropas Savienībā kopumā;
- d) ir būtiski turpināt atbalstu direktīvai un nostiprināt tās piemērošanu, vienlaikus izveidojot stingrāku saikni ar uzraudzības politiku un likumdošanas darbībām, lai pilnībā sasniegtu tās mērķus.

2.2.8. Komisijas ziņojums par to, kā īsteno Regulu (EK) Nr. 765/2008⁽⁷⁾, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību ("regula par atbilstību") (COM(2017) 789 final), kura galvenie konstatējumi ir šādi:

- a) ir nepieciešamas uzticamas un kompetentas atbilstības novērtēšanas struktūras, kuras pienācīgi veic savu darbu, pirms produktu laišanas tirdzniecībā pareizi novērtējot to atbilstību noteiktiem standartiem;
- b) tādēļ ES ir ieviesusi sistēmu šādu atbilstības novērtēšanas struktūru akreditācijai;
- c) Komisija uzskata, ka ES akreditācijas infrastruktūra, kas izveidota ar Regulu (EK) Nr. 765/2008⁽⁸⁾, sniedz pievienoto vērtību ne tikai vienotajam tirgum, bet arī starptautiskajai tirdzniecībai;
- d) akreditāciju plaši atbalsta ES ražošanas nozare un iestādes, kas ir atbildīgas par atbilstības novērtēšanu;
- e) tomēr uzdevums ir saglabāt visas akreditācijas sistēmas atbilstību jaunākajiem sasniegumiem un panākt, lai tā vienmēr tiktu piemērota vienlīdz stingri;
- f) ziņojumā arī apstiprināts, ka uzņēmumi vairāk apzinās no 2013. līdz 2017. gadam ieviestās produktu CE zīmes nozīmīgo lomu vienotajā tirgū.

d) Ieteikuma tiesību pasākumi

2.2.9. Visbeidzot, Komisija, kaut arī neizklāsta to sīkāk, tomēr atzīst, ka vēl ir iespējas pašā pamatpaziņojumā paredzētiem ieteikuma tiesību pasākumiem, kuru mērķis būtu stiprināt uzticēšanos vienotajam tirgum, piemēram, izmantot esošos SOLVIT mehānismus vai pieņemt skaidru un nepārprotamu "vienotā tirgus klauzulu", izstrādāt apmācību programmas mācībspēkiem savstarpējās atzišanas jomā, rīkot ierēdņu apmaiņu u. c. (sk. iepriekš minētā paziņojuma pielikumu).

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. Jākonstatē, ka Komisija ir paveikusi milzīgu, vajadzīgu, sarežģītu un vērtīgu darbu, un tas vērtējams atzinīgi.

3.2. Tomēr tā pietiekami nepaskaidro, kas noticis ar 2013. gada priekšlikumu regulai par produktu uzraudzību, par kuru nav zināms, ka tas būtu īstenots, un kurš, šķiet, pārklājas ar izskatāmo priekšlikumu, kurā grozīti atsevišķi noteikumi, taču arī neapstiprina, ka iepriekšējais priekšlikums ir atsaukts.

3.2.1. EESK uzskata, ka ir vajadzīga nepārprotama saikne starp Produktu vispārējās drošības direktīvu un izskatāmo priekšlikumu, lai tā darbības joma aptvertu ne tikai pielikumā minētos, bet visus produktus.

3.2.2. EESK skatījumā būtu svarīgi priekšlikumu papildināt ar jaunu regulējumu par produktu vispārējo drošību, kas garantētu, ka visiem produktiem neatkarīgi no to īpašībām piemēro atjauninātu un efektīvāku regulējumu.

3.2.3. EESK joprojām uzskata, ka noteikumi par tirgus uzraudzību ir izklaidēti un bieži vien pārklājas, tādējādi radot neskaidrības starp uzraudzības noteikumiem un ekonomikas dalībnieku pienākumiem.

⁽⁷⁾ OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.

3.2.4. EESK pauž bažas, ka Komisija, ļaujot paralēli apspriest divus satura ziņā līdzīgus priekšlikumus, kuros tomēr ir atšķirīgi elementi, nepiedāvā šai problēmai piemērotu risinājumu.

3.3. Ņemot vērā pašreizējo satvaru, kas noteikts debatēm par priekšlikumu pasākumu kopumam produktu drošības un tirgus uzraudzības jomā, EESK uzskata, ka izskatāmajā priekšlikumā būtu jāparedz noteikums, kas pastiprinātu dalībvalstu pienākumu veikt tirgus uzraudzību, t. i., nosakot tam pienākumu iesniegt Komisijai ceturkšņa ziņojumus par to darbībām un pārbaudēm, tostarp attiecībā uz statistikas datiem un lēmumiem.

3.4. Turklāt informācija par iestāžu pārbaudes darbībām ir jāpublicē, piemēram, darbības pārskatos vai to tīmekļa vietnēs.

3.5. Turpretī EESK uzskata, ka derīgi ir priekšlikumiem izvēlētie juridiskie pamati, to subsidiaritātes un proporcionālītātes novērtējums un noteikto mērķu sasniegšanai piemērotāko juridisko instrumentu izvēle, un pauž nožēlu tikai par pārāk lielo "elastību", kas, neskatoties uz regulu izmantošanu, joprojām paredzēta dažos priekšlikumu noteikumos, tādējādi sniedzot dalībvalstīm pārāk plašu rīcības brīvību un neizmantojot iespējas nodrošināt stingrāku kontroli, kas Eiropas Savienībai nodrošinātu dažus risinājumus, kas netika apstiprināti.

3.6. EESK uzsver, ka vispārīgajos principos saistībā ar tirgus uzraudzību ir obligāti jāiekļauj piesardzības princips – būtisks saistīto lēmumu elements – visos gadījumos, kad ir pamats domāt, ka ir nepieciešama aizsardzība, pat tad, ja nav pārliecināšu zinātnisku pierādījumu par to, ka produkts var kaut kādā veidā apdraudēt patērētāju vai vidi.

3.6.1. EESK kārtējo reizi norāda Komisijai, ka tā nav iekļāvusi nevienu atsauci uz šo piesardzības principu, un atgādina, ka dalībvalstu publiskās pārvaldes iestādes to pastāvīgi izmanto riska pārvaldības jomā un ka tā ir būtiska prasība visām iestādēm, kuras pieņem lēmumus par produkta izņemšanu vai neizņemšanu no tirgus.

3.6.2. Tā kā trūkst jebkādas atsaucē uz piesardzības principu, EESK iesaka tomēr precizēt, ka pierādīšanas pienākums vienmēr ir uzņēmējiem, lai viņi nevarētu uzstāt, ka iestādēm ir jāpārāda, ka produkts nav drošs vai rada jebkādu citu risku.

3.7. EESK atbalsta dalībvalstīm noteikto pienākumu vismaz reizi trijos gados noteikt vispārīgu tirgus uzraudzības stratēģiju.

3.7.1. Tomēr EESK uzskata, ka Eiropas Komisijai ir regulāri jāuzrauga iestāžu pieņemtie pasākumi.

3.8. EESK uzskata, ka ir ļoti svarīgi, ka pastāv sistēma RAPEX (ātrās brīdināšanas sistēma bīstamu pārtikas preču jomā), kuras darbībai attiecībā uz informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm jābūt koordinētai un efektīvai, taču konstatē, ka pēdējos gados katru reizi, kad kāda dalībvalsts ir informējusi Komisiju par bīstama produkta radīto risku, ne patērētāji, ne arī pārstāvības organizācijas parasti nav saņēmušas informāciju no Komisijas vai iestādēm, izņemot gadījumus, kad pieņemti nepieciešamie pasākumi, t. i., atsaukšanas procedūras, kurās nepieciešama patērētāju rīcība; tas pats attiecas uz situācijām, kad kādas ES dalībvalsts publiskās pārvaldes iestāde ir vienojusies ar attiecīgo ekonomikas dalībnieku par produkta atsaukšanu, bet nav informējusi par to pārējās dalībvalstis, tādējādi bieži vien neievērojot piesardzības principu.

3.8.1. EESK arī uzsver, ka šis mehānisms jāsapņo attiecībā uz gadījumiem, kad ražojums jāiznīcina, lai veicinātu patērētāju iesaisti un informēšanu par šādām situācijām.

3.8.2. Šajā sakarā un nepārkāpjot konfidencialitātes un komercnoslēpumu aizsardzības principu, EESK uzskata, ka prioritārs uzdevums ir ne tikai nodrošināt, ka Eiropas Komisija regulāri sagatavo ziņojumus par RAPEX sistēmu, bet arī to, ka patērētājiem, uzņēmumiem un viņus pārstāvošajām organizācijām būtu pieejama plašāka informācija nekā sabiedrībai, ņemot vērā grūtības, ar kurām bieži vien saskaras patērētāji, lai noskaidrotu un nolemtu, kā rīkoties pēc tam, kad ir atklāts, ka produkts nav drošs.

3.8.3. EESK arī uzskata, ka šai regulai vajadzētu būt tiesību aktam, kurā apkopoti visi ar ES ātrās ziņošanas sistēmu saistītie noteikumi, to skaitā definīcija, kontaktpunkti, informācijas apmaiņas kārtība un procedūras, ārējās struktūras, kuras var iesaistīties šajā mehānismā, tostarp patērētāju aizsardzības organizācijas, kā arī paziņošanas noteikumi.

3.9. Turklāt EESK, kā tā jau iepriekš ir darījusi citos atzinumos, uzsver, ka ir jānostiprina Eiropas kopējā muitas stratēģija, lai nodrošinātu materiālo resursu un cilvēkresursu optimālu izmantošanu nolūkā ieviest priekšlikumā paredzētos pasākumus, tostarp izskatot jauno tehnoloģiju un inovācijas iespējas, pilnībā ievērojot iedzīvotāju personas datu konfidencialitāti un pievēršot īpašu uzmanību MVU un patērētājiem.

3.9.1. Šajā kontekstā EESK iesaka paplašināt savstarpējās palīdzības nolīgumus, ko ES slēdz ar saviem tirdzniecības partneriem, tostarp PTO, vai nesen noslēgtos nolīgumus ar Japānu un Kanādu.

3.9.2. EESK arī aicina risināt krāpniecības un viltošanas apkarošanas jautājumus, kas būtiski ietekmē produktu vispārējo drošību, jo īpaši attiecībā uz ES importētajiem produktiem.

3.9.3. Šajā saistībā EESK uzsver, ka ir nepieciešama politika, kas ļautu dalībvalstīm sadarboties informācijas apmaiņas jomā, lai straujāk reaģētu uz smagu kaitējumu, kas radies saistībā ar produktu izmantošanu, jo krāpniecisku vai viltotu produktu daudzuma pieaugums apvienojumā ar dalībvalstu ierobežotajiem resursiem to kontrolei palielina risku patērētāju veselībai un drošībai.

3.9.4. Visbeidzot, kā norādīts vienā no iepriekšējiem atzinumiem, EESK uzskata, ka “uzraudzības iestāžu un muitas locekļiem vai darbiniekiem ir jābūt pilnīgi godīgiem un neatkarīgiem, turklāt viņi jāaizsargā pret potenciālo spiedienu un korupcijas mēģinājumiem, kas varētu rasties, pildot amata pienākumus”⁽⁹⁾.

3.10. Attiecībā uz ES veikto novērtējumu par produktiem, kuri ir pārbaudīti tās teritorijā un kuriem ir piemērojami saskaņošanas tiesību akti, EESK skatījumā ir būtiski, lai Eiropas Komisijai, neskarot valstu iestāžu īpašās kompetences jomas, būtu pilnvaras novērtēt dalībvalstu īstenotos pasākumus saistībā ar saskaņošanas politiku, tādējādi novēršot juridisko nenoteiktību, kas varētu apdraudēt drošu produktu brīvu apriti.

3.11. Kā minēts vienā no iepriekšējiem atzinumiem, EESK joprojām iesaka iekļaut noteikumus ar mērķi izveidot miesas bojājumu datubāzi, kurā būtu ietvertas visu veidu traumas un kas būtu virzīta uz šādiem mērķiem:

- a) palīdzēt tirgus uzraudzības iestādēm pieņemt uz labāku informāciju balstītus lēmumus riska novērtējuma jomā;
- b) nodrošināt pamatu profilaktiskiem pasākumiem un sabiedrības informēšanas kampaņām, kā arī ļaut par produktu standartiem atbildīgajām personām izstrādāt labākus produktiem piemērojamus standartus;
- c) palīdzēt ražotājiem savu jauno produktu izstrādē iekļaut ar drošību saistītos aspektus;
- d) izvērtēt profilaktisku pasākumu efektivitāti un noteikt prioritātes rīcībpolitiku izstrādē.

3.12. Šajā nolūkā EESK vēlreiz iesaka izveidot juridisko pamatu Eiropas datubāzes izveidei attiecībā uz miesas bojājumiem, saskaņā ar kuru Komisijas pienākums būtu palīdzēt dalībvalstīm datu vākšanas koordinēšanā un minētās datubāzes efektīvas darbības nodrošināšanā.

4. Īpašas piezīmes

4.1. *Priekšlikums par atbilstību (COM(2017) 795 final)*

4.1.1. 1. pants

4.1.1.1. EESK atzinīgi vērtē to, ka papildus personu veselības un drošības aizsardzībai priekšlikums aptver arī vides un sabiedrības interešu aizsardzību.

⁽⁹⁾ OV C 271, 19.9.2013., 86. lpp., 1.6. punkts.

4.1.2. 5. pants

4.1.2.1. Attiecībā uz lielāko daļu patērīna produktu EESK neatbalsta atbilstības deklarācijas, jo principā šādas deklarācijas vienpusēji sniedz ražotājs, kurš apliecina, ka produkts atbilst ES tiesību aktiem attiecīgajos drošības aspektos. Tas bieži vien izraisa pārpratumus starp lietotājiem, kuri jauc produkta izcelsmi ar atļauju.

4.1.2.2. Pēdējā laikā vairākas patērētāju organizācijas ir paidušas dažādas bažas attiecībā uz šādām atbilstības sistēmām, un šīs bažas ir līdzīgas tām, kas ir izteiktas attiecībā uz CE zīmi. Šajā aspektā EESK uzsver, ka šāda atbilstības deklarācija ir jāiekļauj produkta tehniskās dokumentācijas lapā, arī tīmekļa vietnē. Tā nedrīkst radīt neskaidrību vai maldināt lietotājus.

4.1.3. 10. un 14. pants

4.1.3.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu, ciktāl tas tiecas izveidot konsekventu tirgus uzraudzības sistēmu katrā dalībvalstī. Kaut arī regulā paredzēti noteikumi par tirgus uzraudzības iestāžu pienākumiem, pilnvarām un organizāciju, tajā nekas nav minēts par dalībvalstu kompetenci un rīcības brīvību attiecībā uz pieejamajiem tehniskajiem, cilvēku un finansiālajiem līdzekļiem, un tas var radīt nekoncekvenci produktu uzraudzībā Eiropas Savienībā.

4.1.3.2. Neatkarīgi no iestādēm piešķirtajām pilnvarām, EESK uzskata, ka dokumentā iestādēm nav noteiktas nekādas saistības un galvenokārt norādītas to tiesības, piemēram, vienkāršu iespēju savlaicīgi brīdināt to teritorijā esošos lietotājus par produktiem, kas atzīti par riskantiem.

4.1.4. 18. pants

4.1.4.1. EESK nav zināms, kāpēc Komisija no šā panta ir izslēgusi regulējumu, kuru tā ierosināja jau 2013. gadā un kurā bija īpaši precizēti ar iestādes lēmumu saistītie kritēriji, kā arī jebkādi turpmākie pasākumi, piemēram, ekonomikas dalībnieka pienākumi un iestādes turpmākās darbības. Ekonomikas dalībnieku skatījumā dokumentā faktiski nav skaidri noteikts, vai uzraudzība patiešām attiecas uz paziņojumiem RAPEX un vai attiecīgajiem dalībniekiem tik tiešām ir jāizņem produkti no tirgus.

4.1.4.2. Attiecībā uz produktu atsaukšanas procedūru EESK par ļoti svarīgu uzskata patērētājiem sniegto informāciju un tāpēc uzsver, ka tā ir īpaši jānorāda, liekot iestādēm to publicēt. Turklāt ir arī jāreglamentē procedūra saistībā ar informāciju par atsaukšanu, lai nepieļautu, ka patērētāji to sajauc ar komercpaziņojumu par attiecīgo produktu.

4.1.5. 26. pants

4.1.5.1. EESK skatījumā ir svarīgi priekšlikumā iekļaut noteikumu, kurā skaidri minēts, ka dalībvalstu iestādēm ir jābūt nepieciešamajām kompetencēm un resursiem, lai veiktu savas funkcijas, tostarp attiecībā uz produktu fiziskām kontrolpārbaudēm un pārbaudēm laboratorijā.

4.1.6. 27. pants

4.1.6.1. EESK uzskata: neskarot minētos aspektus, ir vajadzīga vispārīga klauzula, kas tirgus uzraudzības iestādēm ļauj prasīt iestādēm, kuras nodrošina kontroli pie ārējām robežām, neatļaut produkta laišanu brīvā apgrozībā, ja šķiet, ka tas faktiski rada apdraudējumu veselībai, drošībai, videi vai sabiedrības interesēm.

4.1.7. 32. pants

4.1.7.1. EESK uzsver nepieciešamību minētajā tīklā iekļaut pilsoniskās sabiedrības organizācijas, to skaitā patērētāju apvienības, lai nodrošinātu labāku pārredzamību attiecībā uz dalībvalstu rezultātiem tirgus uzraudzības politikas jomā.

4.1.8. 61. pants

4.1.8.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu noteikt īpašu noteikumu par naudas sodiem, kas atturētu uzņēmējus no bīstamu produktu laišanas tirgū.

4.1.8.2. Šā paša iemesla dēļ EESK atzinīgi vērtē 61. panta 3. punktu, kurā noteikts, ka naudas soda summu var paaugstināt, ja pārkāpums veikts atkārtoti.

4.2. Priekšlikums par savstarpējo atzišanu (COM(2017) 796 final)**4.2.1. 4. pants**

4.2.1.1. EESK pauž bažas par minētā principa efektivitāti, jo īpaši ņemot vērā, ka minētā 4. panta 3. punktā noteikts, ka attiecīgā deklarācija ir jāsniedz ekonomikas dalībniekiem, jo attiecībā uz patērētājiem šis noteikums var radīt tādas pašas rezultātus kā CE zīme, kas nekad nav kavējusi par bīstamiem uzskatāmu produktu apriti iekšējā tirgū neatkarīgi no attiecīgās deklarācijas.

4.2.1.2. EESK uzskata, ka, gadījumā, ja ekonomikas dalībnieks nesniedz minēto deklarāciju un neskarot 8. punktu, ir jāveic ar atbilstību saistītās informācijas pārbaude.

4.2.2. 5. pants

4.2.2.1. EESK tāpat kā iepriekš uzskata, ka piesardzības princips ir jāiekļauj produktu analīzes kritērijos, tostarp attiecībā uz šā panta 5. punktu.

4.2.3. 6. pants

4.2.3.1. Ņemot vērā patērētāju tiesības, jo īpaši tiesības uz veselību un drošību, kā arī vides un sabiedrības interešu aizsardzību, EESK nepiekrīt šajā noteikumā paredzētajam pieņemumam par drošību, jo uzskata, ka produktu, kuram piemēro 5. pantā minēto analīzi, nevar laist aprītē, kamēr attiecīgās dalībvalsts iestāde nav pieņēmusi savu galīgo lēmumu.

Briselē, 2018. gada 23. maijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*
